

Súd: Okresný súd Nové Mesto nad Váhom
Spisová značka: 5C/15/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3517202188
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Alena Búliková
ECLI: ECLI:SK:OSNM:2020:3517202188.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Mesto nad Váhom sudkyňou Mgr. Alenou Búlikovou v právnej veci žalobcu: Y.N. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom P., M. XXX, t.č. Ú. Q. Ú.Z. T., štátny občan SR, právne zastúpený JUDr. Janou Štefánekovou, advokátkou so sídlom Trenčín, Vážska 308/45, IČO: 42 144 299, proti žalovanému: Slovenská republika - v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Pribinova 2, o náhradu škody vo výške 33.000 Eur, takto

rozhodol:

I. Žaloba sa z a m i e t a.

II. Žalobca je p o v i n n ý nahradiť žalovanému trovy konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou na tunajšom súde dňa 27.02.2017 sa žalobca domáhal náhrady škody vo výške 33.000 Eur podľa zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, ako aj náhrady trov konania.

2. Dôvodil tým, že Okresný súd Nové Mesto nad Váhom uznesením sp. zn. 1T/82/2012 zo dňa 29.05.2014 rozhodol o zastavení trestného stíhania, vedeného voči žalobcovi pre jeho neprípustnosť - z dôvodu premlčania /podľa § 281 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 9 ods. 1 písm. a/ TP/. Žalobcovi bolo v uvedenej veci vznesené obvinenie dňa 05.10.2000. Žalobca tvrdil, že vzhľadom na nesprávny úradný postup a nerešpektovanie pokynu prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Mesto nad Váhom zo dňa 04.09.2008, č.k. Pv529/08-6, bol 14 rokov nezákonne trestne stíhaný, napriek tomu, že trestné stíhanie spoluobvinených I. C. Q. L. O. bolo pre premlčanie zastavené. Žalobca sa na Ministerstvo vnútra SR obrátil so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, a to ešte v čase, keď trestné stíhanie nebolo ukončené a následne po zastavení trestného stíhania dňa 30.08.2016. Na opakovanú žiadosť žalovaný neprihliadal s poukazom na § 16 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z.z. a odkázal ho s nárokom na náhradu škody na súd. Na preukázanie svojich tvrdení, žalobca predložil uznesenie tunajšieho súdu č.k. 1T/82/2012-595 zo dňa 29.05.2014, odpoveď MV SR na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie zo dňa 11.10.2011, odpoveď MV SR na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie zo dňa 10.10.2016, žiadosť o vyzrozumenie zo dňa 30.08.2016, žiadosť o finančné odškodné pre prietahy v konaní zo dňa 27.07.2015.

3. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení uviedol, že žalobcovi boli v roku 2000 vznesené 3 obvinenia pre trestný čin krádeže spolupáchateľstvom, z čoho v 2 prípadoch aj v súbehu s trestným činom porušovania domovej slobody. Išlo o uznesenia vyšetrovateľa Policajného zboru Okresného úradu vyšetrovania O. G. M. G. Z. pod Č.:U.-XXX/NM-XXXX zo dňa 22.09.2000 a pod Č.:U.-XXX/NM-XXXX zo dňa 25.09.2000 a uznesenie vyšetrovateľa Policajného zboru Okresného úradu vyšetrovania O. O. pod Č.:U.-XXX/Pn-XXXX zo dňa 05.10.2000. Tie boli následne spojené na spoločné konanie

vedené na Okresnom úrade vyšetrovania O. G. M. G. Z. O. Č.:U.-XXX/NM-XXXX. Z dôvodu zmien v územno-správnom členení Slovenskej republiky bola predmetná trestná vec zaevidovaná na F. U. O. E.Č. pod Č.: U.-XXX/X-U.-E.-XXXX. Ďalej žalobca uviedol, že dňa 25.05.2011 jej žalobca doručil žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorou sa dožadoval náhrady škody za nesprávny úradný postup orgánov činných v trestnom konaní - za prieťahy v konaní a dlhotrvajúce obdobie právnej neistoty. Jeho žiadosť bola prerokovaná so zamietavým stanoviskom, nakoľko sťažnosti žalobcu boli dozorujúcim prokurátorom vyhodnotené ako neoprávnené, čo aj vyplýva z uznesenia prokurátora Okresnej prokuratúry G. M. G. Z., Č..O.. O. XXX/XX-XX zo dňa 04.05.2011 s výsledkom, že v predmetnom konaní neboli zistené prieťahy v konaní. Následne bola žalobcom zaslaná opätovná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 27.07.2015 v tej istej trestnej veci, na ktorú už žalovaný s poukazom na § 16 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. neprihliadal. Okrem toho žalovaný namietal nedostatok procesnej spôsobilosti na jeho strane. Mal za to, že uplatnený nárok by mal byť posudzovaný podľa skoršieho zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (účinného do 30.06.2004). Obvinenia boli žalobcovi vznesené v roku 2000, t.j. za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., kedy zodpovednosť za rozhodnutia a postup orgánov činných v trestnom konaní nieslo Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Na uvedenom nič nemení skutočnosť, že trestné konanie bolo voči žalobcovi zastavené až za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z., nakoľko podľa prechodných a záverečných ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa spravuje doterajšími predpismi. Pokiaľ by bol uplatnený nárok posudzovaný podľa zákona č. 514/2003 Z.z., (účinného od 01.07.2004), tak orgánom príslušným konať v mene štátu vo veci náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. je od 01.01.2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, podľa § 4 ods. 1 písm. b/ zák. č. 514/2003 Z.z. koná len v prípadoch ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ Policajného zboru a poverený príslušník Policajného zboru a 1. prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo 2. vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora. Žalobca podal viacero sťažností proti postupu orgánov činných v trestnom konaní, ktoré boli príslušným dozorujúcim prokurátorom, ako aj nadriadeným prokurátorom zamietnuté ako nedôvodné a následne bola vo veci podaná obžaloba na príslušný súd. Z uvedeného vyplýva, že orgánom procesne spôsobilým konať za štát v tomto súdnom spore je Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Úrad inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky rovnako nevyhodnotil ani jednu zo sťažností ako opodstatnenú, preto boli všetky zamietnuté. Nesprávny úradný postup nebol konštatovaný žiadnym orgánom oprávneným na preskúmanie postupu polície, teda k nesprávnemu úradnému postupu orgánov činných v trestnom konaní nedošlo. Na základe uvedeného, žalovaný zastáva názor, že nedošlo k splneniu zákonných predpokladov na to, aby orgánom konajúcim v mene Slovenskej republiky bolo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Keďže dozor nad zákonnosťou v trestnom konaní vykonáva prokuratúra, ktorá dozoruje zákonnosť postupu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru, zodpovedným a príslušným orgánom konajúcim v mene Slovenskej republiky v tomto prípade je podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky. Z uvedených dôvodov žiadal žalobcu v celom rozsahu zamietnuť. Na preukázanie svojich tvrdení predložil odpoveď MV SR na žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie zo dňa 10.10.2016 s doručenkou a kópiou žiadosti žalobcu, oznámenie úradu inšpekčnej služby s výpisom zo systému R. - centrálnej evidencie sťažností.

4. Vychádzajúc z uvedeného, súd po oboznámení s tvrdeniami účastníkov a obsahom súdneho spisu, dospel k nasledovnému záveru:

5. V konaní nebolo sporné, že tunajší súd uznesením č.k. 1T/82/201-595 zo dňa 29.05.2014 (právoplatným dňa 08.12.2014) zastavil trestné stíhanie žalobcu pre jeho neprípustnosť podľa § 9 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku, t.j. z dôvodu jeho premlčania. Z odôvodnenia uvedeného uznesenia vyplýva, že: „proti žalobcovi bolo vedené trestné konanie pod sp. zn. 1T/82/2012 na podklade obžaloby U. O. G. M. G. Z. O. XXX/XX - XX zo dňa 11.05.2012, doručenej tunajšiemu súdu dňa 16.05.2012, pre v bode 1) až 6) pokračujúci trestný čin krádeže § 247 ods. 1, 4 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku, v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku a v bode 1, 2, 3, 4, 6 pokračujúci trestný čin porušovania domovej slobody spolupáchateľstvom podľa § 238 ods. 1, 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného

v čase spáchania skutku v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania skutku na skutkovom základe tam uvedenom. V predmetnej veci vydal tunajší súd dňa 08.08.2012 trestný rozkaz, proti ktorému podal obžalovaný (t.j. žalobca) a ustanovený obhajca v zákonnej lehote odpor. Následne nariadil súd hlavné pojednávanie. Po prečítaní obžaloby prokurátorom, po zákonomnom poučení obžalovaného (žalobcu) o jeho právach a poučení v intenciách § 257 Trestného poriadku, obžalovaný (žalobca) vyhlásil, že je vinný zo skutku uvedeného obžalobe. Následne samosudca prečítal obžalovanému otázky podľa § 333 ods. 3 písm. c), d), f), g) a h) Trestného poriadku, pričom na všetky položené otázky odpovedal obžalovaný zhodne áno. Nakoľko boli splnené procesné podmienky na prijatie vyhlásenia obžalovaného a jeho vyhlásenie nebolo v rozpore s doteraz zhromaždenými dôkazmi, ktoré boli predložené súdu s obžalobou vo vyšetrovacom spise, súd prijal vyhlásenie obžalovaného o vine postupom podľa § 257 Trestného poriadku a dokazovanie o skutku v rozsahu v akom obžalovaný skutok priznal, súd nevykonala a vykonal dôkazy súvisiace s výrokom o treste, náhrade škody a ochrannom opatrení....“

V trestnom konaní žalobca ako obžalovaný vzniesol námietku premlčania trestného stíhania, s ktorou sa trestný súd vysporiadal nasledovným spôsobom:

„Z vyšetrovacieho spisu predloženého spolu s obžalobou súd zistil, že uznesením zo dňa 06.09.2001 vyšetrovateľ PZ prerušil trestné stíhanie vedené proti Y. M., M. K., I. C. Q. L.F. O., kde v odôvodnení uvádza, že je potrebné vykonať konfrontáciu medzi obv. Y. M. Q. U. L. O.G., čo pre ich neprítomnosť nie je možné vykonať, lebo v mieste trvalého bydliska sa nezdržujú a ich pobyt nie je známy. V tejto súvislosti obžalovaný namietol, že jeho pobyt bol známy, nakoľko sa v tom čase nachádzal vo väzbe v L.. Z vyžiadanej správy z Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže SR súd zistil, že obžalovaný sa nachádzal v čase od 03.04.2001 do 03.12.2002 vo výkone trestu odňatia slobody. Obžalovaný tak bol dostupný pre úkony trestného konania. Vo vyšetrovacom spise sa nenachádzajú žiadne písomnosti, ktoré by svedčili v prospech záveru, že vyšetrovateľ PZ zisťoval pobyt obžalovaného Y. M. Q. L.F. O., a teda neboli splnené všetky podmienky na vydanie uznesenia o prerušení trestného konania. Súd ďalej zistil, že uznesenie zo dňa 06.09.2001 nebolo doručené prokurátorovi ani poškodeným v súlade s § 173 ods. 4 Trestného poriadku účinného v čase vydania uznesenia, pričom proti každému uzneseniu vyšetrovateľa PZ je sťažnosť prípustná (§ 141 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb.). Vzhľadom na uvedené pochybenia vyšetrovateľa PZ, súd vyhodnotil prerušenie trestného stíhania ako nezákonné pre porušenie § 173 ods. 4 a § 141 ods. 2 Trestného poriadku č. 141/1961 Zb. Nedošlo tak k prerušeniu trestného stíhania a prerušeniu plynutia premlčacej doby. K prerušeniu premlčacej doby nedošlo ani podľa § 67 ods. 3 písm. b) Trestného zákona, nakoľko obžalovaný v premlčacej dobe nespáchal nový trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest rovnaký alebo prísnejší...”

6. Vychádzajúc z odôvodnenia uvedeného uznesenia, súd považoval za najdôležitejšiu a rozhodujúcu skutočnosť, že žalobca sa v konaní pred súdom k jednotlivým skutkom uvedeným v obžalobe v celom rozsahu priznal a uznal svoju vinu. Keďže pravdivosť jeho vyhlásenia potvrdzovali aj ostatné usvedčujúce dôkazy z prípravného konania (najmä výpoveď obžalovaného (žalobcu), výpovede svedkov a listinné dôkazy), niet dôvodu pochybovať, že žalobca uvedené úmyselné trestné činy skutočne spáchal. Trestné stíhanie žalobcu tak bolo jednoznačne začaté dôvodne.

7. Nebyť pochybenia vyšetrovateľa /ktorý v rade prvom nemal splnené zákonné podmienky pre prerušenie trestného stíhania a v rade druhom samotné uznesenie o prerušení trestného stíhania riadne nedoručil všetkým účastníkom konania/, bol by žalobca s pravdepodobnosťou blížiacou sa istote riadne odsúdený k trestu odňatia slobody, vzhľadom na jeho bohatú trestnú minulosť.

8. V tomto prípade nesprávne rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup vyšetrovateľa, jednoznačne malo pre žalobcu (a jedine pre žalobcu) priaznivý následok, keďže nebol za uvedené úmyselné trestné činy vôbec odsúdený. Súd len pre úplnosť dodáva, že žalobca prerušenie trestného stíhania v trestom konaní ani nenamietal.

9. Vychádzajúc z týchto zistení, súd svoje rozhodnutie oprel o ustálenú judikatúru, pokiaľ ide otázku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom v prípade premlčania trestného stíhania. Najvyšší súd SR už v minulosti jednoznačne a nepochybné správne ustálil, že v týchto prípadoch nárok na náhradu škody nevzniká (viď. rozsudok NS SR 1Cdo/167/2016).

10. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením judikatúra súdov (R 37/2014) považuje za špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a to ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

11. Rovnaké dôsledky ako zrušenie nezákonného uznesenia o začatí trestného stíhania a o vznesení obvinenia, má tiež rozhodnutie o zastavení trestného stíhania vydané z dôvodu, že sa nepotvrdil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, t.j. že:

- a) skutok, pre ktorý bolo vznesené obvinenie sa nestal;
- b) že skutok nie je trestným činom;
- c) resp. že skutok nespáchal obvinený.

12. O nepotvrdení predpokladu spáchania trestného činu obvineným však nemožno hovoriť v prípade premlčania trestného stíhania, kedy dôvod zastavenia trestného stíhania závisí len od splnenia objektívne zákonom ustanovených podmienok (od márneho uplynutia premlčacej doby), lebo spáchanie skutku majúceho znaky trestného činu obvineným sa tým nijako nespochybňuje; v prípade zastavenia trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania právo na náhradu škody nevznikne (viď. rozsudok NS SR 1Cdo/167/2016).

13. Opačný výklad, smerujúci v takýchto prípadoch k priznaniu práva na náhradu škody, by celkom zjavne protirečil zmyslu a systematike zákona č. 514/2003 Z.z. a jeho uplatnenie v praxi by mohlo viesť aj k odškodneniu skutočných páchatel'ov trestných činov, čo by bolo v priamom rozpore s dobrými mravmi ako aj so zásadou ex iniuria ius non oritur (z bezprávia nemôže vzniknúť právo).

14. Na tomto právnom základe súd žalobu v celom rozsahu zamietol. V kontexte zamietnutia žaloby súd nepovažoval potrebné a účelné osobitne sa vysporiadať s námietkami strán, napr. pokiaľ ide o otázku, ktorý orgán konajúci v mene štátu mal byť správne žalovaný, resp. ktorý právny predpis je potrebné vo veci aplikovať.

15. O trovách konania rozhodol podľa § 252 ods. 1 CSP, tak, že plne úspešnému žalovanému priznal voči žalobcovi plnú náhradu účelne vynaložených trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, ktorý ho vydal.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.